

ž samotný
jeho skryté
ů a
lákové
ště. Básník se
ností,
o by vše
je. Dobře je
né. Báseň
opisují situaci,

ky se dva ruku v ruce (a není důležité, že v jednom případě je to pouze básnická představa) na výlet a zastaví se na – celkem bezvýznamném a nezajímavém – místě. V prvním textu se básník toto zastavení pokouší prohloubit, prodloužit ten nádherný okamžik, kdy se dva ruku v ruce dívají do krajiny. Stejná situace o pár let později vyústí jen v rozladění, zklamání z toho, že vlastně nešlo o nic výjimečného (a není vyloučené, že druhá báseň je svým způsobem pokračování či zpochybnění té první). V *Autech* dokázal básník zachytit věc či situaci, kterých si lidé běžně nevšimnou, dokázal z nich vytěžit křehkou báseň. To platí i pro několik básní z *Darmat* (např. Sněžný den, Návrat, Průhled). Ve většině ostatních textů se ale křehkost mění ve ztěžklost, únavu, sarkastické reflektování.

Hruškova poezie vždy vycházela vstříc světu, ale zároveň ho dokázala měnit – nebo alespoň pohled na něj. Zdá se, že v *Darmatech* je tato schopnost potlačena. Jsou přesycena světem, který se do nich vklíní – hrubý, zlý a smutný. Básník ještě zpívá, ale jeho hlas zní čím dál přidušeněji: „Za chvíli / se pozdě přesype v brzy / a pak už nebude slyšet nic / ve vstávajícím jeku / hromadění.“ Hruška tak raději nechává promlouvat jiné: prepisuje zaslechnuté rozhovory, úryvky z e-mailových korespondencí, výkřiky z balkonů, nadávky. A někdy by na svět a na řeč nejraději zanevřel úplně: „Ze dne na den, / člověk přitáhne ruce k tělu, / ústa promění v linku, / už nevydá slovo, / vzlyk, / ani vzdech.“ Čím víc se k němu svět dere, tím víc se před ním uzavírá. Sbíрка je plná pohledů nazpět, snad by se dalo říci i bilancování. Hruška skrze zvýraznění detailů každodenního života podává svědectví o smutku z neúprosně ubíhajícího času, přehodnocuje prožité, pociťuje lítost, že některé věci se už nevrátí. K vrcholům sbírky patří báseň Prsa, ve které Hruška jemně a působivě propojuje oslavu ženské krásy se smutkem nad proměnou dětství v dospělost: „Teď / do toho všeho / vstoupila z pokoje moje dcera, / ve večerních šatech / přes bílou záři, / kterou už nikdy nevidím.“ Hruška ve svých pozorováních zastavuje okamžik, vytrhuje situace, gesta a slova z toku času a zvětšuje je. Civilně popisné básně jsou tu a tam ozdobeny nápaditou metaforou („bílé hřebíky cigaret / natlučené do mlčelivých úst“, „seprané volány domácího ticha“, „Obitý roh jak tudy stěhoval / klavír opilosti“), která je živěna realitou výčepů a městských periferií, malých lidských darmat, odehrávajících se v nevlídných sídlištních bytech. Objevovat v bezútěšné každodennosti poezii je pro Hrušku čím dál obtížnější. „Jek hromadění“ sílí a možná se jím básník občas zalyká – ale přesto nedovolí, aby jeho hlas zcela zanikl: „Zas zpíváš, / tak jednoduše, / jako když se škrábnutím poznává

hematit.“© Markéta Kittlová

[Kavárna online](#)

Toto je zásadní sbírka poezie. Petr Hruška píše natvrdo

7. července 2012 8:48

Mezi předchozí sbírkou Petra Hrušky *Auta* vjíždějí do lodí a jeho novou sbírkou *Darmata* uplynulo pět let. Autor, povoláním literární historik, mezitím vydal "jen" rozsáhlou monografickou knihu o básníkovi Karlu Šiktancovi.

Básník a literární historik Petr Hruška | foto: www.zaopavu.cz

Petr Hruška nikdy nebyl chříčem snadných asociativních veršů. Jeho průkazným znakem byla a je soustředěná civilnost, lapidárnost a přesnost viděného, absence metafor, akrobatický pohyb na samé hranici poezie. V důsledku toho i prostá sdělnost, byť šlo vždy o poezii sofistikovanou, intelektuální.

O knize

Petr Hruška: *Darmata*.

Ilustrovala Katarína Szanyi. Host, Brno 2012, 60 stran, doporučená cena 199 korun.

Svět jeho textů se také konstantně skládal ze sotva postřehnutelných detailů obývacích ploch - z různých rohů skříní, ubrusů, umakartových vzorů, klik u [dveří](#), pet lahví a bot. Tedy z předmětů, které svou nehybností tak snadno

dokáží uvěznit člověka v nejistotě. Zvlášť když za ty kliky bere a když těmi dveřmi prochází někdo na zapřenou, bez vůle a nutkání k odchodu. Nebo když v textu bolestně vnímáme nerozhodné pohyby přespříliš velkého dítěte, které se náhle ocitá v dosud neznámé skutečnosti. [Ano](#): básně Petra Hrušky, to jsou i diskrétní rodinná dramata nazíraná z bolestného odstupu.

Básník a literární historik Petr Hruška při setkání s krajany, které se uskutečnilo 23. dubna 2012 v chorvatském Daruvaru.

V tom všem lze autora poznat i v jeho nové sbírce *Darmata*. A přesto je ta pětiletá básnická odmlka patrná. Jako by Petr Hruška od svých textů již nepožadoval stylistický manévr úniku, žádné vysvobození skrze estetickou „rozmařilost“, pro niž lze leccos z tíživé zkušenosti textů hodit za hlavu a kochat se samotnou „poezií“. Hruška radikálně odřízl vše, co by mohlo zavánět intelektuální [hrou](#). Ne hra, ale tvrdost, ne smíření, nýbrž poznání, byť za cenu stylistické neladnosti textů. Jen těžký smutek, mutismus, tedy postupná ztráta řeči.

Ještě jedno drobné srovnání s pět let starou sbírkou *Auta vjíždějí do lodí*. Přes neoddiskutovanou kvalitu textů mě tenkrát Hruškův sklon odskočit si do žonglérského estetismu místy dráždil. Bylo v něm čitelné sebevědomí autora, který umí psát a „zapomíná“ proto, že slova skládá s rafinovanou schematičností, podle rozpoznatelného klíče.

Ostravské uvedení Hruškovy sbírky

se uskuteční **17. července v klubu Atlantik** (Čs. legii 7), od sedmnácti hodin.

Jako hosté vystoupí Jakub Chrobák, Yvetta Ellerová a Jiří Macháček

Sbírka Darmata je v tomto smyslu zcela jinde. Je v ní i několik stylisticky plovoucích, naturalistických obrazů (přepsané básně podle e-mailů či zaslechnutých hovorů dospívajících chlapců). A jsou to právě tyto absurdní nebásně, které nás chrání před propastí estetické iluze poezie. V tom spočívá Hruškův radikální odklon i krok do neznáma, návrat k poezii, která chce být přirozeně a nenásilně všim jiným než poezií souladu. V tomto smyslu Darmata – příjemně - překvapí.

Ačkoliv: jaká je příjemnost z poznání, že jazyk se v básních ztrácí, že není už možné najít jiného dorozumění než v ostrém záznamu nesmyslně deklasované řeči? Nebo je právě tohle poznání samo o sobě spásné? Nakonec i závěrečná báseň Darmat zvaná Škrť neznamena jen konec ve sbírce, ale i skoro meditativní porozumění z definitivy konce.

Přátelé literáti: Ian Balahán a Petr Hruška v [ostravském klubu Černý navouk](#)

[Ukázku z knihy si můžete přečíst ZDE](#)

Do čtyřiceti tří básnických textů je jako leitmotiv vložena natřikrát různě variovaná báseň A [viděl](#) jsem/ jak vyzáblý/ je ten dopis do léčebny... Je to jediný „estétský“ vtip této sevřené, seversky tvrdé sbírky. A současně provokativní schválnost, ale i nanejvýš úsporná metafora celé knihy. Prostá

zpráva o stavu věcí. Prosté sdělení, že řeč samovolně odchází na úbytě a je nahrazena ničím, respektive čímisi v podobě mutismu. Věřím, že v tak přímém pojmenování zmaru musí být obsažena i naděje, neboť jde snad - alespoň u básníka Petra Hrušky- o posun zpátky k sobě samému, k prajazyku beze slov. Darmata jsou v tvorbě Petra Hrušky zásadní sbírkou. Meditativní, krutou a pokornou.

Petr Hruška

Narodil se roku 1964.

Básník a literární historik. Vydal básnické sbírky Obývací nepokoje (1995), Měsíce (1998), Vždycky se ty dveře zavíraly (2002), Zelený svetr (soubor, 2004) a Auta vjíždějí do lodí (2007), Darmta (2012). Pracuje v Ústavu pro českou literaturu Akademie věd ČR. Střídavě učí literaturu na ostravské a brněnské univerzitě. Podílel se na řadě literárněhistorických prací (slovníky spisovatelů a literárních periodik, kapitoly z dějin literatury), je autorem monografie Někdy tady. Český básník Karel Šiktanc (2010). Žije v Ostravě. Je editorem spisů Jana Balabána, která vydává nakladatelství Host.

Zdroj: Nakladatelství Host

Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/toto-je-zasadni-sbirka-poezie-petr-hruska-pise-natvrdo-p1x-/kavarna.aspx?c=A120704_100216_kavarna_chu